

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

(пост. п. 6 від 27.02. 2020 р.)

Ректор

А.А. Мазаракі

**ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ/
ACCOUNTING AND TAXATION OF INTERNATION
CORPORATIONS ACTIVITY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	третій рівень вищої освіти /
галузь знань	07 Управління та адміністрування/ Management and administration
спеціальність	071 Облік і оподаткування/Accounting and Taxation

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: В.М. Костюченко, д-р. екон. наук, проф.
Н.В. Ніколенко, к.е.н., ст. викладач

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри обліку та оподаткування 12 лютого 2020 року, протокол № 10.

Рецензенти: А.П. Шаповалова, канд. екон. наук, доц.
О.Ю. Купрієнко, гол. бухгалтер ТОВ «Тайтен Машинері Україна»

**ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ
КОРПОРАЦІЙ /
ACCOUNTING AND TAXATION OF INTERNATIONAL CORPORATION
ACTIVITY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	третій рівень вищої освіти /
галузь знань	07 Управління та адміністрування/ Management and administration
спеціальність	071 Облік і оподаткування/Accounting and Taxation

Автори: КОСТЮЧЕНКО ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА
НІКОЛЕНКО НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Структура дисципліни та розподіл годин за темами для аспірантів очної форми навчання

Назва теми	Кількість годин				Форма контролю*
	Усього годин/ кредитів	з них:			
		Лекції	Практичні	СРС	
Тема 1. Передумови та організація обліку в міжнародних корпораціях	16	4	2	10	О, Т, ІЗ, ГП
Тема 2. Фінансове звітування міжнародних корпорацій	14	2	2	10	О, Т, ІЗ, К
Тема 3. Консолідація звітності в міжнародних корпораціях	18	4	2	12	О, Т, ІЗ, К
Тема 4. Внутрішньогрупові операції і трансфертне ціноутворення у міжнародних корпораціях	14	2	2	10	О, Т, ІЗ, К
Тема 5. Оподаткування діяльності міжнародних корпорацій	14	2	2	10	О, Т, ІЗ, К
Тема 6. Нефінансове звітування міжнародних корпорацій	14	2	2	10	О, Т, ІЗ
Разом:	90/3	16	12	62	

*Означення: О – опитування; Т – тестування; ІЗ – індивідуальні завдання; ГП – груповий проект (робота у малих групах); К – кейс (ситуаційна вправа).

**Структура дисципліни та розподіл годин за темами
для аспірантів заочної форми навчання**

Назва теми	Кількість годин				Форма контролю*
	Всього годин/ кредитів	з них:			
		Лекції	Практичні	СРС	
Тема 1. Передумови та організація обліку в міжнародних корпораціях	32	2	2	28	О, Т, ІЗ, ГП
Тема 2. Фінансове звітування міжнародних корпорацій	34	4	2	28	О, Т, ІЗ, К
Тема 3. Консолідація звітності в міжнародних корпораціях	28	-	-	28	-
Тема 4. Внутрішньогрупові операції і трансфертне ціноутворення у міжнародних корпораціях	26	-	-	26	-
Тема 5. Оподаткування діяльності міжнародних корпорацій	32	2	2	28	О, Т, ІЗ, К
Тема 6. Нефінансове звітування міжнародних корпорацій	28	-	-	28	-
Разом:	180/6	8	6	166	

*Означення: О – опитування; Т – тестування; ІЗ – індивідуальні завдання; ГП – груповий проект (робота у малих групах); К – кейс (ситуаційна вправа).

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час (год.)
Тема 1. Передумови та організація обліку в міжнародних корпораціях		16
Знати : Передумови становлення та розвитку обліку в міжнародних корпораціях; Організацію обліку та звітування в окремих країнах, де розташовані штаб-квартири міжнародних корпорацій Вміти: ідентифікувати причини розбіжностей систем обліку міжнародних корпорацій у глобальному середовищі	<p style="text-align: center;">Лекція 1. Передумови розвитку обліку в міжнародних корпораціях</p> <p style="text-align: center;">План лекції 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фактори, що впливають на розвиток обліку в міжнародних корпораціях. 2. Мета та критерії класифікації систем обліку в міжнародних корпораціях. 3. Характеристика системи обліку в провідних країнах, де розташовані штаб-квартири міжнародних корпорацій. 	2
	<p style="text-align: center;">Лекція 2. Конвергенція бухгалтерського обліку та фінансового звітування в міжнародних корпораціях</p> <p style="text-align: center;">План лекції 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини та сутність конвергенції обліку та фінансового звітування у міжнародних корпораціях. 2. Організації, залучені до конвергенції обліку на міжнародному та регіональних рівнях. 3. Результати конвергенції обліку та фінансового звітування. 	2
	<p>📖 <i>Список рекомендованих джерел:</i></p> <p>Основний: 4 Додатковий: 2,3,5,7,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота</p> <p>📖 Вивчення матеріалу лекції, підготовка до усного опитування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Самостійно опрацюйте питання: <ul style="list-style-type: none"> - Створення та функціонування міжнародних компаній. - Типи міжнародних корпорацій. - Інтернаціоналізація бізнесу як основа розвитку обліку в міжнародних корпораціях. 2. Підготувати есе на одну з тем: <ul style="list-style-type: none"> - «Передісторія та перспективи розвитку обліку в окремих країнах, де розміщені штаб-квартири міжнародних корпорацій» (на вибір); - «Становлення професії бухгалтера та професійні організації у окремих країнах, де розміщені штаб-квартири міжнародних корпорацій» (на вибір); 	10

<p>фінансової звітності міжнародних корпорацій при об'єднанні шляхом придбання і об'єднання інтересів відповідно до Директив ЄС та GAAP США.</p>	<p>3. Консолідація фінансової звітності в умовах об'єднання інтересів.</p> <p>4. Міжнародна практика переведення звітів в іноземних валютах при консолідації звітності міжнародних корпорацій.</p> <p>📖 <i>Список рекомендованих джерел:</i> Нормативні акти: 2,3,4,5,6,12, 13, 14, 15,17,18 Основний: 1,2,3 Додатковий: 4,7,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота</p> <p>📖 Вивчення матеріалу лекції, підготовка до усного опитування.</p> <p>1. Самостійно опрацюйте питання: - Консолідація фінансової звітності в умовах спільної діяльності та інвестицій у асоційовані компанії. - Звітування про об'єднання бізнесу та консолідовані фінансові звіти міжнародних корпорацій.</p> <p>2. Підготувати есе на одну з тем: - <i>“Концептуальні основи переведення фінансової звітності в іноземній валюті”</i>; - <i>“Хеджування ризиків від переведення статей Звіту про фінансовий стан”</i></p> <p>3. Розробити проекти (малі групи по 3-5 чол.) презентації «Облік інфляції - відмінності в світових стандартах».</p> <p>4. Принципи та методи обліку інвестицій в дочірні підприємства.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 3. Облік об'єднання міжнародного бізнесу та консолідація фінансових звітів міжнародних корпорацій.</p> <p style="text-align: center;"><i>Питання до заняття:</i></p> <p>1. Облік гудвілу згідно з Директивою 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані звіти деяких видів підприємств, Регламентом (ЄС) 1606/2002 про застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, SFAS 141 «Об'єднання бізнесу», SFAS 142 «Гудвіл та інші нематеріальні активи».</p> <p>2. Консолідація фінансової звітності міжнародних корпорацій відповідно до Директиви 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані звіти деяких видів підприємств, Регламенту (ЄС) 1606/2002 про застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, US GAAP.</p>	<p style="text-align: right;">12</p> <p style="text-align: right;">2</p>
--	--	--

	<p>3. Зміст термінів та понять, що використовується при переведенні звітності в іноземних валютах (функціональна валюта, валюта подання, іноземна валюта, місцева валюта).</p> <p>4. Порядок переведення звітів в іноземних валютах при консолідації звітності міжнародних корпорацій відповідно до Директиви 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані звіти деяких видів підприємств, Регламенту (ЄС) 1606/2002 про застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, SFAS 52 «Переведення в іноземній валюті».</p> <p>5. Характеристика методу обліку купівельної спроможності при зміні цін.</p> <p>6. Характеристика методу обліку поточної собівартості при зміні цін.</p>	
<p>Тема 4. Внутрішньогрупові операції і трансфертне ціноутворення у міжнародних корпораціях</p>		<p>14</p>
<p>Знати Основні методи та особливості трансфертного ціноутворення міжнародних корпораціях.</p> <p>Вміти: Визначати операційні звітні сегменти міжнародних корпорацій та подавати інформацію про них у Примітках до консолідованих фінансових звітів; застосовувати методики трансфертного ціноутворення у міжнародних корпораціях</p>	<p><i>Лекція 6. Звітвання про сегменти і трансфертне ціноутворення у міжнародних корпораціях</i> <i>План лекції 6:</i></p> <p>1. Міжнародна практика розкриття сегментної інформації. 2. Внутрішньогрупові операції міжнародних корпорацій. 3. Методи і особливості трансфертного ціноутворення у міжнародних корпораціях.</p> <p>📖 Список рекомендованих джерел: Нормативні акти: 16, 17, 18 Основний: 1,2,3 Додатковий: 1,9, 11-13</p> <p>Самостійна робота</p> <p>📖 Вивчення матеріалу лекції, підготовка до усного опитування.</p> <p>1. Самостійно опрацюйте питання: - Мета подання інформації про сегменти міжнародних корпорацій. - Елементи звітності та облікова політика сегментів міжнародних корпорацій. - Міжнародний розподіл накладних витрат. - Документація з трансфертного ціноутворення у міжнародних корпораціях.</p> <p>2. Підготувати есе на одну з тем: - “Емпіричні дослідження відмінностей у практиці трансфертного ціноутворення міжнародних корпораціях”;</p>	<p>2</p> <p>10</p>

	Практичне заняття 6. Нефінансове звітування міжнародних корпорацій Питання до заняття: 1. Регулювання практики корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) 2. Звітування про наслідки зміни клімату для КСВ міжнародних корпорацій 3. Глобальна ініціатива зі звітування	2
	Всього	90/3

*Курсивом зазначені заняття із застосуванням інтерактивних методів навчання

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні акти

1. Концептуальна основа фінансової звітності / – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»/ – [Електронний ресурс]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 27 «Окрема фінансова звітність»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 33 «Прибуток на акцію»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 «Проміжна фінансова звітність»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>

10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
11. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 «Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua/file/link/386791/file/1.pdf>
12. Міжнародний стандарт фінансової звітності 10 Консолідована фінансова звітність/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
13. Міжнародний стандарт фінансової звітності 11 Спільна діяльність/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
14. Міжнародний стандарт фінансової звітності 12 Розкриття інформації про частки участі в інших суб'єктах господарювання/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
15. Міжнародний стандарт фінансової звітності 3 «Об'єднання бізнесу»/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
16. Міжнародний стандарт фінансової звітності 8 Операційні сегменти/ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua>
17. Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту і Ради від 26 червня 2013 року про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані звіти деяких видів підприємств, що вносить правки у Директиву 2006/43/ЄС Європейського парламенту та Ради і відмінняє Директиви Ради 78/660/ЄС та 83/349/ЄС [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/files/23345235325.pdf>
18. Регламент (ЄС) 1606/2002 Європейського парламенту і Ради про застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_404
19. Директива Ради 2006/112/ЄС Про спільну систему податку на додану вартість від 28 листопада 2006 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minjust.gov.ua
20. Директива Ради 2008/118/ЄС Про загальний режим акцизних зборів та якою скасовується Директива 92/12/ЄС від 16 грудня 2008 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minjust.gov.ua
21. Директива Ради 2009/47/ЄС Про внесення змін до Директиви 2006/112/ЄС відносно знижених ставок податку на додану вартість від 5 травня 2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minjust.gov.ua
22. Директива Ради 2010/12/ЄС Про внесення змін до Директив 92/79/ЄС, 92/80/ЄС та 95/59/ЄС про структуру та ставки акцизного збору, що застосовуються до тютюнових виробів, та до Директиви 2008/118/ЄС від 16 лютого 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minjust.gov.ua
23. Директива Ради 2010/66/ЄС Що вносить зміни до Директиви 2008/9/ЄС, що встановлює детальні правила відшкодування податку на

додану вартість, що передбачено у Директиві 2006/112/ЄС, особам, які підлягають оподаткуванню, не зареєстрованим на території держави-члена відшкодування, але зареєстрованим в іншій державі-члені від 14 жовтня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minjust.gov.ua

24. Директива Ради 2011/96/ЄС Про спільну систему оподаткування, що застосовується до материнських компаній та дочірніх компаній різних держав-членів (оновлена) від 30 листопада 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minjust.gov.ua

25. Директива Ради 2014/86/ЄС про внесення змін до Директиви 2011/96/ЄС стосовно спільної системи оподаткування відносно материнських та дочірніх компаній різних держав-членів від 8 липня 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minjust.gov.ua

26. Типова конвенція ООН про уникнення подвійного оподаткування між розвинутими країнами та країнами, що розвиваються, та коментарів до неї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/esa/ffd/documents/UN_Model_2011_UpdateRu.pdf.

Основний

1. Голов С.Ф. *Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч.-практ. посіб.* / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2013. – 1072 с.
2. Костюченко В.М. *Консолідована фінансова звітність: міжнародний досвід та практика України: навч.-практ. посіб./ В.М. Костюченко; Міжнар. ін-т менеджменту (МІМ-Київ).* -К.: Центр учбової літератури, 2008.-528 с.
3. Лучко М.Р., Бенько І.Д. *Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб./ М.Р. Лучко, І.Д. Бенько.*- Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2016.-360 с.
4. Онищенко В.О. *Облік у зарубіжних країнах [текст]: підручник /В.О.Онищенко, М.І. Бондар, В.В.Дубовая.* - К.: «Центр учбової літератури», 2015.-576 с.

Додатковий

1. Александер Д., Бриттон А., Йорисен Э. *Международные стандарты финансовой отчетности: от теории к практике / Дэвид Александер, Анне Бриттон, Энн Йориссен; [Пер. с англ. В.И. Бабкин, Т.В. Седова].*-М.: ООО «Вершина», 2005.-768 с.
2. Волосович С., Василенко А., Чубаєвський В. *Фінансові технології податкового адміністрування/ Вісник Київського національного торговельно-економічного університету.*- №4 (126).-2019.- С.5-15.

3. Бухгалтерский учет в странах мира: учебное пособие. Вып.2/Под ред. проф. Ф.Ф.Бутынца.-Житомир: ЖГТУ, 2008.-484 с.
4. Голов С.Ф. *Международные стандарты финансовой отчетности: вопросы, тесты, упражнения* / С.Ф. Голов, В.Н. Костюченко, Н.Г. Богатко. – К. : Либра, 2007. – 320 с.
5. Євдокимов В.В. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації: ісламська модель: монографія/ В.В. Євдокимов, С.Ф. Легенчук, Д.О. Грицишен. – Житомир: ЖДТУ, 2012. – 420 с.
6. Інтегроване звітування [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://integratedreporting.org/wpcontent/uploads/2015/03/131208THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_enUS_ru-RU.pdf
7. Качалин В.В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами GAAP.-М.: Дело, 2005. — 432 с.
8. Кучерова І.М. Фіскальне регулювання діяльності транснаціональних корпорацій: монографія. – К.: "Центр навчальної літератур", 2017. – 192 с.
9. Мюллер Г., Гернон Х., Миик Г. Учет: Международная перспектива/ Пер. с англ.- 3-е изд.- М.: Финансы и статистика, 2010.-136 с.
10. Соловьева О.В. Международная практика учета и отчетности: учебник.- М.: ИНФРА-М, 2005.-332 с.
11. Choi, Frederick D.S., International accounting/Frederick D.S. Choi, Gary K. Meek.-7th ed. - Prentice Hall,USA, 2011 - 493 p.
12. Douppnik, Timothy S. International accounting / Timothy Douppnik, Hector Perrera.-3rd ed..- McGraw-Hill, Irwin, 2012.- 793 p.
13. Radebaugh, Lee H. International Accounting and Multinational Enterprises/Lee H. Radebaugh, Sidney J. Gray, Ervin L. Black. 6 th ed.-John Wiley & Sons, Inc., USA, 2006 - 520 p.
14. www.iasb.org. – офіційний веб-сайт IFRS Foundation
15. www.minfin.gov.ua – офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України
16. www.deloitte.com – веб-сайт Deloitte Consulting LLP: Технічна бібліотека: Бухгалтерія досліджень "Делойт".
17. www.iasplus.com – веб-сайт «Всесвітні облікові новини».
18. www.ec.europa.eu– офіційний веб-сайт Єврокомісії

*Курсивом зазначені джерела, які є в наявності в бібліотеці КНТЕУ